

FOTOĞRAF: CENK ERTEKİN

Türbeler, padişahların vesikalık resmi gibi

- Kitapta bütün padişah ve eserlerin türbelerinin fotoğraflarına da yer vermişsiniz. Özel bir ilginiz mi var?

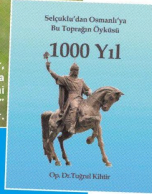
- Türbe, insanın geriye bıraktığı son imzası, vesikalık resmi. Padişahların yüzlerce yıl sonra çizilmiş resimleri var. Bir ressam; orta boy, yuvarlak yüzü, bıyıklı, gözleri kahverengiydi gibi tasvirlerle göre çiziyor. Ama acaba o mu? Türbede ise o insanı hissediyorsunuz, onun resmi o. Medeniyetler mezarlıklarından belli olur, denilir. O türbe, o şahsın kişiliği de anlatıyor.

- Aralarında en ilginç bulduğunuz türbe hangisi oldu?

- Padişah II. Murad'ın Bursa Muradiye'deki türbesi. 15. yüzyılın ikinci yarısında oluyor. "Türbemin üstünü açık bırakın. Tanrının rahmeti üstüme yağsın," diyor. Tanrıyla bir olmak istiyor. Türbenin üstü açık ve yağmur onun mütevazı, üstünde sandukası bulunmayan açık kabrine düşer.

- Estetik cerrahlık, mimari yapılarla bakışınızda da farklılık yaratıyor olmalı.

- Estetik cerrahi bilimi, insanlık kadar eski. Estetik insanın doğasında hep var. İlikt kabillerde de kadınlar yanaklarına pembe pudra yapıyor. ABD'de de. Güzel olma, güzel şey yapma eğilimi her zaman olmuş.

Tuğrul Kihir, "Tarih, aslında insanın kendini bilmesidir," diyor.

Tarihimiz, Hürrem Sultan' dan ibaret değil

ESTETİK CERRAH TUĞRUL KİHTİR:

Tarihimiz, Hürrem Sultan'dan ibaret değil

Opr. Dr. Tuğrul Kihir, Alanya'dan Malazgirt'e kadar bütün Türkiye'yi dolaşıp *Selçukludan Osmanlıya Bu Toprağın Öyküsü: 1000 Yıl* adlı bir kitap yazdı: "Tarihi bilmezsek, birbirimizi nasıl tanıyıp, seveceğiz?"

İSTANBUL Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra akademik kariyer için ABD'ye giden Tuğrul Kihir, 16 yıl kaldığı bu ülkede doçent unvanı aldı. 2004'te büyük bir özlemle Türkiye'ye dönen Kihir'in, cerrah olan babası Süleyman Kihir'te henüz çocukluk yaşlarında yaptıkları sohbetlerle başlayan tarih araştırmaları, önce özel bir kanalda yayınlanan *Bu Topraklarda 1000 Yıl* adlı bir televizyon programıyla kendini gösterdi, şimdi de kapsamlı bir kitapla devam ediyor.

Opr. Dr. Kihir'in Anadolu'yu tek başına dolaşarak iki yılda tamamladığı, tarihte adı geçen bütün çesme, türbe ve camilerin fotoğraflarını kendisinin çekerek yer verdiği *Selçukludan Osmanlıya Bu Toprağın Öyküsü: 1000 Yıl* adlı kitap, yayımları yayımlanmaz büyük ilgi gördü. Kihir, kendi uzmanlık alanı olan plastik cerrahide değil de Türklerin Anadolu'daki izlerini anlatan bir kitap yazmasının nedenini, "Herkesin yaşadığı topluma bir borcu var. Ben de bu ülkede tıp fakültesinde ücretsiz okudum. Bu kitap, benim vatandaşlık görevimdi," sözleriyle açıklıyor.

- **Hali İnalçık, İlber Ortaylı gibi önemli tarihçilerimizin eserleri sine yeterli gelmediği için mi böyle bir kitap yazmaya karar verdiniz?**

- Kitapım, İlber Ortaylı, Halil İnalçık gibi tarihin duayenlerinin kitaplarının eksikliği için yazıldı. Onların yazdıklarını, daha geniş kitlelere yansıtabilmek için yazıldı. Yurt dışında 16 yıl yaşadığım bir ülke olan bu toprakların borcunu ödeyen birinin davranışlarıdır bu. İnsan yurtdışında uzun süre kalınca olayları daha objektif olarak görebilir. İnsanın ülkesine olan özlemi de artıyor. Uzaaktaki sevgiliye insanın daha çok bağlanması gibi, ruhsal bağlılık duyuyorsunuz. Tarihte de ilgilenen biriyeniz, bazı şeyler size mantıklı geliyor. Türklerin Anadolu'ya gelişi, bin yıllık bir öykü. Ben de bin yılda beraber yaşamış bir topluluğun, birbirine karşı hoşgörüsüzlük, tahammülsüzlük, kısıpçılık gibi duyguları yerine oturtmuyor, açıklıyayım.

Birbirini tanımayanları, birbirini sevmeyen. ABD'de her milletten, ırktan, dilden insan var. Ama bunlar, "Ben Amerikalıyım," diyorlar. Tahammülsüzlük, kavga çıkıyor. Çünkü birbirlerine tahammül edemeyecek şekilde yetiştirilmiyorlar. Bu insanlara ortak Amerikan

değerleri öğretiliyor. Irka, dile, dine dayalı ülke anlayışları artık geride kaldı. Tarihte ideoloji de olmaz. En büyük ideoloji mutluluk ve refahtır. Bunu sağladığımız zaman insanları bir arada tutabilirsiniz. 300 yıllık geçmiş olan ABD'de insanlar, birleşerek dünyaya hakim olacak bir güç kurabilmişse, biz bin yıl, bu topraklarda ortak yaşamış insanlar olarak niye çözülüyoruz?

- **ABD, savaşarak bu gücü elde etmeye devam ediyor ama...**

- ABD, 52 eyaleti birleştirmiş ve bir güç elde etmiş.

- **Oğün Samast'ın işlediği cinayetten sonra 'Ben Hrant Dink'i tanımazdım, Agos'u bilmezdim', demesi, toplumumuzda sırf tanımadığı için insanların birbirini öldürmeye kadar gidebilmesine, acı bir örneği değil mi?**

- Bunun altında da hoşgörüsüzlük yatıyor. Çünkü Hrant Dink'i tanımıyor.

DOLMABAHÇE SARAYINI KİMİN YAPTIĞINI BİLEN YOK

- **Tanımadığımız her insanı öldürebiliriz, diye bir hakkımız var mı?**

- Haktan değil, toplumdaki genel ortamdan bahsediyoruz. Eğer insanlar bin yıldır bu ülkede Türk, Ermeni ve Rumların savaşmadan

yaşadıklarını bilse, bu kadar kinle dolmazlar. Ama biz 1900'lü yıllardan itibaren olayları körükleyerek insanları birbirine düşmanlaştırsak, tarihin yanlış algılanmasına bağlı olarak kin oluşmasına neden oluruz. Tarihin değeri çok önemli. Ama ben birçok ortamda insanlara

"Dolmabahçe Sarayı ya da Topkapı Sarayı'nı kim yapmıştır?" diye soruyorum. Bunlar bizim iclerimiz. Bunun 14 kişinin yemek yediği bir masada, çoğu üniversitede hoca

durumunda olan kişilerden hiçbir cevap veremedi. Bu acınacak bir durum. Bugün Fransa'da bir Fransız bütün eserlerini, İtalya'da bir taksit soforu çesmelerinin hikayesini anlatabilir. Çünkü orada küçük yaşta itibaren tarih bilinci oluşturuluyor. Biz de Fransızlar kendisini beğeniyor; diyoruz. Hayır, Fransız kendisini bilmiyor. Bizim tarih eğitimimiz yıllarca sür kalmış. Biz hep "Bir Türk askeri, 10 düşman askerine bedeldir," felsefesiyle yetiştirildik. Böyle olunca, bu bilince sığ kalyor. Ondan sonra

siz Topkapı Sarayı'nı Fatih'in yaptırdığını bilmeden yaşıyorsunuz. Karlofca'nın nerede olduğunu, anlaşmanın neden imzalandığını bilmeden ezberletirseniz, o insan tarihten uzaklaşıyor. Benim kitabımı okuyan birçok kişi, "Tarih ne kadar güzel bir şeymiş," dedi.

İDEOLOJİK BİR KİTAP YAZMADIM

- **Tarihe tarafsız, ideolojilerden uzak, kişisel yorumları katmadan bakabilmek mümkün mü?**

- Benim kitabım bir tarih tezi değil. Tarihi icat eden ya da farklı bir bakış açısı getiren ideolojik bir kitap da değil. Tarihte insanlar savaşmıştır. Eskiden demokrosi de parlamentolar da yoktu. Savaşlar, ideolojiler üzerine yapılmadı. Türk tarihinde değişim hanelerinin elindeydi süreçler var: Hunlar, Göktürkler, Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti... Niye burada altı devlet sayıyoruz? Bunları aynı insanlar değil mi? Yanlış. Burada bir süreç var. Biz bu süreci, o onu yikti, o bunu devirdi, diye öğretmişiz. Benim kitabım, tarihin sadece siyasi yönleri ve savaşlarıyla değil, kişileriyle de öne çıkartıldığı, eserlerin vurgulandığı bir yapıt. Çünkü tarih de, binlerce ve eserleri de insanlar yapar.

Eserleri, insanların başlıca hale getirdiği zaman insan çocukluğundan beri onlardan geçtiği saray bilmez. Çünkü onları birleştiremiyor.

- **Tarihe bu kadar meraklı olduğunuz göre uzmanlık alanı ve meslek olarak seçmeyi neden düşünmediniz?**

- Tarih, sadece bir merak ya da ilgi alanı değil, herkesin doğa olarak içinde bulunan bir durtu. Tarih, aslında insanın kendisini bilmesidir. Bu merak, bende çocukluğundan beri hep oldu. Rahmetli baba da doktora, cerrahi ve tahkimde çok ilgilirdi. Beş-altı yaşından itibaren onunla tarihi sohbetleri yapıp, Babam hastaneye ameliyata giderken bize "Su konuyu okuyun," derdi, aksam eve gelince yemekte o konuyu tartırdık. Benim ve kardeşimin ismini, Tuğrul ve Selçuk'u da Selçuklu tarihinden seçmiş. Ben Robert Kolej'den sonra İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdim. Sonra Amerika'ya gittim, 16 yıl kaldım. Cleveland'da ihtisasımı yaptım, estetik plastik cerrah oldum. Ama tarihe ilgin hep devam etti. Sürekli okurum, çevrem bilincinde olmaya çalışırım. Yoksa insan, sadece tüketici olur.

Hürrem, yaralı kuşu oynayarak Kanuni'ye erkekliğini hissettirdi

- **Padişahların eserlerinin güzellik sırlarıyla ilgili araştırmalar da yapıyor musunuz?**

- Görsel malzeme yok. Ama her hanım sultanın tarzı farklı. Nasıl her kadın ve erkek farklıysa, onlar da öyle. İnsanın güzelliğini veren sadece bedensel güzelliği değil; kişisel özellikleri ve gördüğü ilişkideki saygınlığı koruma biçimi önemli olan. Hürrem Sultan'ın Kanuni'yi kendisine bağlamasındaki en önemli neden, onun egosunu ön plana çıkartmış olmasıdır. Erkekler egolarını ön plana çıkartan, onu yücelten kadınlardan hoşlanır. Hürrem, yaralı kuşu oynayarak, Kanuni'nin erkekliğini hissettirmiş. Bir erkek, tepesine vuran bir kadından hoşlanmaz. Hürrem, onun tam tersini yaparak, hep aşağıdan alarak Kanuni'yi yüceltmıştır. Onun farkı burada. Hepsinin ismi, onların özelliklerinden

Hürrem Sultan

- **Kitaplaki fotoğrafları da kendiniz çekmişsiniz. Yalnız dolaşmayı mı tercih ettiniz?**

- Evet, kendi işimi kendim yapmayı severim. Bazı yerlere, mesela Malazgirt'e iki kez gittim. Düşünebiliyor musunuz, Malazgirt Savaşı Türklerin Anadolu'ya girmesini sağlayan en önemli savaş. Kitaplarda sayfalarca anlatılır. Ama bir tarih kitabında orasıyla ilgili fotoğraf olmaması çok büyük bir ayıp. Siz bir tarihçi olarak diyorsunuz ki: "Ben yazarm, ama gittim, fotoğrafını çekmem, önemli değil." Böyle olunca, birleştirici olmuyorsunuz. Kitabı biraz da okuyan için yazmak lazım. Erzurum'dan Varto Yolu üzerinden Malazgirt'e gittim. Taşlı bir yoldan giderken otomobilin lastiği yarıldı. O kalye otomobili biraz kullandım, bir kalye geldim. Otomobili tamiri edildi, yola devam ettim. Malazgirt'e geldiğimde saat 15:30'du. Kış ayıydı, hava karardı için fotoğrafını çekemedim. O hafta sonra tekrar gittim. Türklerin bin yıllık tarihini anlatan bir kitapta, Malazgirt'in olmaması çok büyük bir eksiklik olurdu. İkinci gidişimde şaşkınlık içinde kaldım. Malazgirt'te 1990'lü yıllarda dikilmiş zafer anıtı var. Devlet oraya önem vermiş. Ama biz onu ortaya çıkartıp, halka mal edememişiz. Bugün ABD'de iç savaşın yapıldığı bütün alanlar türüne açılmış durumda.

"Malazgirt'e iki kez gittim, şaşkınlık içinde kaldım. Devlet oraya önem vermiş, Zafer Anıtı dikmiş. Ama biz onu halka mal edememişiz"

UNESCO tarafından koruma altına alınan Sivas'taki Divriği Ulu Camii'ye gidiyorsunuz; Koreli, Fransız, Japon turist var, Türk turist

çok az. Bunun nedenini düşünmemiz lazım.

- **Yayımlanmadan önce kitabı başka tarihçilere de okuttunuz mu? Eleştirilme riskiniz yüksek çünkü...**

- Tabii. Prof. Dr. Mehmet Saray, Prof. Dr. Fahmettin Başar, Prof. Dr. Ara Altun gibi hocalar okudu.

- **Yaz ortasında kim tarih okur? diye düşünmediniz mi?**

- Ben bu kitabı çok büyük ideallerle yazdım. Gayet iyi satıyor. Kitabı önce taslak halindeyken Türkiye'nin önde gelen yayınevlerinden birine sundum. Renkli bir konu

olduğu ve raflarda kalır, gereksizyle basmayla reddettir. Bu beni hiç vazgeçirmedi. Çünkü aklıma koymuştum. Kitabı bitirdikten sonra T Yayın adıyla kendi yayınevini kurdum. Grafiklerle birlikte fotoğrafların yerleştirilmesini, sayfaların nasıl olacağını da ben belirledim. Boyut Yayıncılık da bastı ve dağıttı üstünde. İşin ilginç yanı, yayımlamayı kabul etmeyen yayınevinin 120 kitapçısı, sadece 40 kitap sipariş verdi. Bu çok acı bir durum. Bu nedenle bu memleket tarihi, Hürrem Sultan'dan ibaret sanıyor.

Tarihte anlatılan yerleri tek tek dolaşarak fotoğraflarını çeken Kihir, Alparslan'ın Malazgirt'te meydanındaki heykeliyle...